

PADOMES PAMATLĒMUMS 2005/212/TI

(2005. gada 24. februāris)

par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību, un jo īpaši tā 29. pantu, 31. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Dānijas Karalistes ierosmi⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu,

tā kā:

- (1) Galvenais organizētas pārobežu noziedzības virzītājspēks ir finansiāli ieguvumi. Tādēļ, lai gūtu rezultātus, visiem mēģinājumiem novērst un apkarot tādus noziegumus jākoncentrējas uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju. Tomēr to *inter alia* apgrūtina atšķirības dalībvalstu tiesību aktos, kas pieņemti šajā jomā.
- (2) Eiropadomes 1998. gada decembra Vīnes sanāksmes secinājumos Eiropadome aicināja stiprināt ES centienus apkarot starptautisku organizētu noziedzību saskaņā ar rīcības plānu par to, kā vislabāk ieviest Amsterdamas Līguma noteikumus par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu⁽²⁾.
- (3) Saskaņā ar Vīnes Rīcības plāna 50. punkta b) apakšpunktu piecos gados kopš Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā, ņemot vērā labticīgu trešo personu tiesības, ir jāuzlabo un vajadzības gadījumā jāatviegulē valstu tiesību akti, kas reglamentē noziedzīgās darbībās iegūtu līdzekļu arestēšanu un konfiskāciju.
- (4) Eiropadomes 1999. gada 15. un 16. oktobra Tamperes sanāksmes secinājumā 51. punktā uzsvērts, ka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir organizētās noziedzības kodols, un tā būtu jālikvidē neatkarīgi no tā, kur tā notiek, un Eiropadome ir apņēmusies nodrošināt konkrētus pasākumus, lai meklētu, iesaldētu, arestētu un konfiscētu noziedzīgi iegūtus līdzekļus. Eiropadome 55. punktā aicina arī tuvināt krimināllikumus un procedūras saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (t.i., meklējot, iesaldējot, arestējot un konfiscējot līdzekļus).

(5) Saskaņā ar 19. ieteikumu 2000. gada rīcības plānā "Organizētās noziedzības novēršana un kontrole: Eiropas Savienības stratēģija jaunās tūkstošgades sākumam", ko Padome pieņēma 2000. gada 27. martā⁽³⁾, būtu jāapsver, vai nav vajadzīgs kāds instruments, kas, ņemot vērā dalībvalstu labāko pieredzi un pienācīgi ievērojot tiesību pamatprincipus, saskaņā ar krimināltiesībām, civiltiesībām vai nodokļu likumiem attiecīgi ļautu mazināt pierādīšanas pienākumu, kas attiecas uz tādas personas īpašumā esošu aktīvu avotu, kura ir notiesāta par nodarījumu, kas saistīts ar organizētu noziedzību.

(6) Saskaņā ar 12. pantu par konfiskāciju un arestēšanu Apvienoto Nāciju Organizācijas 2000. gada 12. decembra Konvencijā pret starptautisko organizēto noziedzību, valstis, kas tai pievienojušās, var apsvērt iespēju prasīt, lai likumpārkāpējs pierāda, ka ieņēmumiem vai citam īpašumam, par ko ir aizdomas, ka tas iegūts nelikumīgi, un kam draud konfiskācija, ir likumīga izcelsme – ciktāl šāda prasība sader ar attiecīgās valsts tiesību aktu principiem un tiesvedības būtību.

(7) Visas dalībvalstis ir ratificējušas Eiropas Padomes 1990. gada 8. novembra Konvenciju par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, meklēšanu, arestēšanu un konfiskāciju. Dažas dalībvalstis ir iesniegušas deklarācijas par Konvencijas 2. pantu, kas attiecas uz konfiskāciju, tādējādi uzņemoties saistības konfiscēt tikai tos līdzekļus, kas iegūti vairākos īpaši norādītajos noziedzīgos nodarījumos.

(8) Padomes 2001. gada 26. jūnija Pamatlēmumā 2001/500/TI⁽⁴⁾ ietverti noteikumi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju. Saskaņā ar šo pamatlēmumu dalībvalstu pienākums ir arī neizdarīt un neatbalstīt atrunas attiecībā uz Eiropas Padomes Konvencijas noteikumiem, kas attiecas uz konfiskāciju, ciktāl par konkrēto pārkāpumu soda ar brīvības atņemšanu vai aizturēšanu uz laiku, kas maksimāli var pārsniegt vienu gadu.

(9) Instrumenti, kas pastāv šajā jomā, nav pietiekami nodrošinājuši efektīvu pārobežu sadarbību attiecībā uz konfiskāciju, jo vairākas dalībvalstis joprojām nevar konfiscēt līdzekļus, kas iegūti no visiem likumpārkāpumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz ilgāku, kas pārsniedz vienu gadu.

⁽¹⁾ OV C 184, 2.8.2002., 3. lpp.

⁽²⁾ OV C 19, 23.1.1999., 1. lpp.

⁽³⁾ OV C 124, 3.5.2000., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 182, 5.7.2001., 1. lpp.

- (10) Šā pamatlēmuma mērķis ir nodrošināt, lai visās dalībvalstīs būtu efektīvi likumi, kas reglamentē noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskāciju, *inter alia* attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, kas attiecas uz tādas personas īpašumā esošu aktīvu avotu, kura ir notiesāta par nodarījumu, kas saistīts ar organizētu noziedzību. Šis pamatlēmums ir saistīts ar Dānijas tajā pašā laikā iesniegtu projektu pamatlēmumam par to, lai Eiropas Savienībā savstarpēji atzītu lēmumus par noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskāciju un iegūto aktīvu sadali.
- (11) Šis pamatlēmums neliedz kādai dalībvalstij piemērot tās pamatprincipus, kas saistīti ar atbilstīgu procesu, jo īpaši nevainīguma prezumpciju, īpašuma tiesības, biedrošanās brīvību, preses brīvību un vārda brīvību citos plašsaziņas līdzekļos,

IR PIEŅĒMUSI ŠO PAMATLĒMUMU.

1. pants

Definīcijas

Šajā pamatlēmumā:

- “noziedzīgi iegūti līdzekļi” ir jebkāds ekonomisks izdevīgums, ko dod noziedzīgi nodarījumi. Tie var sastāvēt no jebkura īpašuma veida, kā noteikts nākamajā ievilkumā,
- “īpašums” ietver jebkādu īpašumu, neatkarīgi no tā, vai tas ir ķermenisks vai neķermenisks, kustams vai nekustams, un juridiskus dokumentus vai instrumentus, kas apliecina īpašumtiesības uz tādu īpašumu vai uz peļņu, ko tas dod,
- “nozieguma rīki” ir jebkāds īpašums, kas jebkā, pilnīgi vai daļēji izmantots vai ko paredzēts izmantot, lai izdarītu noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgus nodarījumus,
- “konfiskācija” ir pēc tiesvedības par noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgiem nodarījumiem tiesas uzlikts sods vai pasākums, kas beidzas ar galīgu īpašuma atņemšanu,
- “juridiska persona” ir jebkura vienība, kam tāds statuss ir saskaņā ar spēkā esošiem attiecīgās valsts tiesību aktiem, izņemot valstis vai citas valsts struktūras, kuras darbojas, īstenojot valsts varu, un starptautiskas sabiedriskas organizācijas,

2. pants

Konfiskācija

1. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt nozieguma rīkus un līdzekļus, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, vai arī konfiscēt īpašumu, kura vērtība atbilst šādu līdzekļu vērtībai.

2. Attiecībā uz nodarījumiem nodokļu jomā, lai noziegumu izdarītājiem liegtu iespēju izmantot noziedzīgi iegūtus līdzekļus, dalībvalstis var izmantot procedūras, kas nav kriminālprocesi.

3. pants

Paplašinātas konfiskācijas pilnvaras

1. Katra dalībvalsts paredz vismaz tos pasākumus, kas 2. punktā minētajos apstākļos ir vajadzīgi, lai pilnīgi vai daļēji konfiscētu īpašumu, kas pieder personai, kura notiesāta par nodarījumu:

- a) kas izdarīts kādas noziedzīgas organizācijas sastāvā, kā tas definēts Padomes Vienotā rīcībā 98/733/TI (1998. gada 21. decembris) par dalības kriminālās organizācijās uzskatīšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs par noziedzīgu nodarījumu (1), ja uz nodarījumu attiecas:
 - Padomes Pamatlēmums 2000/383/TI (2000. gada 29. maijs) par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu (2),
 - Padomes Pamatlēmums 2001/500/TI (2001. gada 26. jūnijs) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju,
 - Padomes Pamatlēmums 2002/629/TI (2002. gada 19. jūlijs) par cilvēku tirdzniecības apkarošanu (3),
 - Padomes Pamatlēmums 2002/946/TI (2002. gada 28. novembris) par krimināltiesiskās sistēmas stiprināšanu, lai novērstu neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās atbalstīšanu (4),
 - Padomes Pamatlēmums 2004/68/TI (2003. gada 22. decembris) par bērnu seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu (5),

(1) OV L 351, 29.12.1998., 1. lpp.

(2) OV L 140, 14.6.2000., 1. lpp.

(3) OV L 203, 1.8.2002., 1. lpp.

(4) OV L 328, 5.12.2002., 1. lpp.

(5) OV L 13, 20.1.2004., 44. lpp.

— Padomes Pamatlēmums 2004/757/TI (2004. gada 25. oktobris), ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā ⁽¹⁾;

b) uz ko attiecas Padomes Pamatlēmums 2002/475/TI (2002. gada 13. jūnijs) par terorisma apkarošanu ⁽²⁾,

ar nosacījumu, ka saskaņā ar iepriekš minētajiem pamatlēmumiem noziedzīgais nodarījums:

— attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas nav noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, ir krimināli sodāms maksimāli vismaz ar 5 līdz 10 gadiem cietumsoda,

— attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, ir krimināli sodāms maksimāli vismaz ar 4 gadiem cietumsoda,

un noziedzīgais nodarījums pēc būtības ir tāds, kas var dot finansiālu peļņu.

2. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai saskaņā ar šo pantu konfiskāciju darītu iespējamu vismaz šādos gadījumos:

a) ja kādas valsts tiesa, balstoties uz konkrētiem faktiem, ir pilnīgi pārliecināta, ka attiecīgais īpašums ir iegūts noziedzīgās darbībās, ko notiesātā persona veikusi laikposmā, pirms tā par 1. punktā minētu likumpārkāpumu notiesāta tā, kā tiesa uzskata par samērīgu, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, vai,

b) ja kādas valsts tiesa, balstoties uz konkrētiem faktiem, ir pilnīgi pārliecināta, ka attiecīgais īpašums ir iegūts līdzīgās noziedzīgās darbībās, ko notiesātā persona veikusi laikposmā, pirms tā par 1. punktā minētu likumpārkāpumu notiesāta tā, kā tiesa uzskata par samērīgu, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, vai,

c) ja ir noskaidrots, ka attiecīgā īpašuma vērtība nav samērīga ar notiesātās personas likumīgiem ienākumiem, un attiecīgās valsts tiesa, balstoties uz konkrētiem faktiem, ir pilnīgi pārliecināta, ka attiecīgais īpašums ir iegūts notiesātās personas noziedzīgās darbībās.

3. Katra dalībvalsts var arī apsvērt iespēju pieņemt pasākumus, kas vajadzīgi, lai saskaņā ar 1. un 2. punktā minētajiem nosacījumiem tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt īpašumu, ko

ieguvuši attiecīgas personas tuvākie radnieki, kā arī īpašumu, kas nodots kādai juridiskai personai, attiecībā uz kuru attiecīgajai personai – darbojoties vienai vai saziņā ar tuvākajiem radniekiem - ir kontrolējoša ietekme. Tas pats ir spēkā, ja attiecīgā persona saņem būtisku daļu no tādas juridiskās personas ienākumiem.

4. Dalībvalstis var izmantot procedūras, kas nav kriminālprocesī, lai noziegumu izdarītājiem atņemtu attiecīgo īpašumu.

4. pants

Tiesiskas aizsardzības līdzekļi

Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka ieinteresētām pusēm, ko skar 2. un 3. pantā paredzētie pasākumi, ir pieejami efektīvi tiesiskas aizsardzības līdzekļi, lai sargātu to tiesības.

5. pants

Aizsardzības pasākumi

Šis pamatlēmums negroza pienākumu ievērot pamattiesības un pamatprincipus, jo īpaši ietverot nevainīguma prezumpciju, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienību 6. pantā.

6. pants

Īstenošana

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu pamatlēmuma prasības līdz 2007. gada 15. martam.

2. Līdz 2007. gada 15. martam dalībvalstis pārsūta Padomes Ģenerālsekretariātam un Komisijai tos tiesību aktus, ar ko tās transponē saistības, kuras tām uzliek šis pamatlēmums. Padome, balstoties uz ziņojumu, kas sastādīts, izmantojot šo informāciju un rakstisku Komisijas ziņojumu, līdz 2007. gada 15. jūnijam izvērtē, ciktāl dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai ievērotu šo pamatlēmumu.

7. pants

Stāšanās spēkā

Šis pamatlēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2005. gada 24. februārī

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
N. SCHMIT

⁽¹⁾ OV L 335, 11.11.2004., 8. lpp.

⁽²⁾ OV L 164, 22.6.2002., 3. lpp.